

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis, Seu Resolutio Casuum Conscientiæ

Juxta Sacram Scripturam, Canones, Et Sanctos Patres

Continens Tractatus de Sacramentis Pœnitentiæ & Extremæ Unctionis;
necnon varia summorum Pontificum Decreta, contra Moralis corruptæ
propositiones, & alia

Genet, François

Parisiis, 1703

Caput XI. De Qualitatibus necessariis Confessoribus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40817

tum præstet, ambo in foveam cadunt.

Quis igitur non horreat agendi modum Sacerdotis, qui inspirat pœnitenti, id quod credit potius falsum quàm verum, potius prohibitum quàm licitum, quod potius eum ad inferos quàm ad cœlos conducere credit, ne ipsi displiceat; & non dubitat ipsum præcipitem agere ad æternam damnationem, quia noluit ipsum obligare ut aliquam sibi vim inferret, in hac temporali vita?

Itaque verè rectèque exclamat contra hanc doctrinam Divus Bonaventura, *O inauditum philosophandi genus: Judex sententiam ferre debet ad arbitrium rei, & reus judicis judicio obtemperare non tenetur.*

Præterea, ut jam diximus, Confessarius semper tenetur sequi opinionem tutiorem, quoties opposita non est notoriè probabilior, quod quidam ad ejus prudentiam pertinet, de qua sequenti capite dicemus.

C A P U T X I.

De Qualitatibus necessariis Confessoribus.

Quæst. I. **Q**UÆNAM sunt dotes, seu qualitates Confessoris?

Resp. Egregiè illas explicat sanctus Carolus, dum ait. *In probandis Confessoribus hanc rationem habeant Episcopi, ut pii, benè morati, docti, prudentes, de animarum salute solliciti, & fideles custodes sint eorum qua in Confessione dicuntur.*

S. Carol. in Conc. Provinc. I. tit. Quæ pertinet ad Sacram. Pœnit. ministrat.

Quæst. 2. In quo consistit pietas, quæ requiritur in Confessore?

Resp. Pietas quæ requiritur in Confessore;

1. ad Timo-
th. cap. 4.

S. Tho. in E-
pist. ad Ti-
moth. cap. 4.
sect. 2.

ea est, de qua loquitur Apostolus, dum ait, *Exerce te ipsum ad pietatem, pietas ad omnia utilis est*: Divus Thomas explicans hunc locum Apostoli ait, *Pietas accipitur hic utroque modo: scilicet pro cultu Dei, & misericordia.*

Pietas his duobus modis accepta, necessaria admodum est Confessori. Prima comparatur frequenti orationis mentalis usu, piorum librorum lectione, cordis, mentisque repetitâ sapius in Deum conversione, ut in nobis ejus amorem, cultumque excitemus: quia Sacerdos spiritu pietatis animatus dignum est omnipotentis manus Dei instrumentum, quo utitur ad infundendum omnem Spiritum in corda eorum, qui ad ipsum accedunt, piis Sacerdotis Officiis, & præsertim Sacramenti Pœnitentiæ administratione.

Can. Qui vult
De Pœnit.
dist. 6.

Pietas etiam, quatenus respicit proximum, est Confessori necessaria, ut enim ait sanctus Augustinus relatus in Canone; *Confessor habeat pietatem in alterius crimine: adjuvet confitentem orando, eleemosynam dando, & cetera bona pro eo faciendo, semper eum juvet leniendo, consolando, spem promittendo, & cum opus fuerit, etiam increpando: doceat loquendo, instruat operando, sit particeps laboris, qui particeps vult fieri gaudii: doceat perseverantiam: caveat ne corruat, ne justè perdat potestatem judicariam.*

Cardinalis
Denoff. In-
struct. Con-
fess. p. 19. »

Se i Con- »
fessori fol- »
tero ripe- »
ti di ques- »
ta virtutē, »
quāci frut- »

Hanc pietatem, seu potius charitatem erga proximum, egregiè describit Cardinalis Denoff, his verbis: *Si Confessarii hac virtute verè præditi, plenique essent, quot illius fructus ad Fidelem populum derivarent? Sed vera charitas ita hodie rara est inter Sacramenti Pœnitentiæ Ministros, ut vix illius umbra is benè multis appareat. Quidam charitatem se putant*

putant

piant exercere, dum cuiuscumque petenti ab-
 solutionem concedunt, non pensantes utrum
 talis absolutio conferat vitam, vel mortem,
 juxta varias contrariasque pœnitentium dispo-
 sitiones. Alii charitatem æstimant, imponere
 leves pœnitentias, quæ nullo modo conveniunt
 peccatis, aut dispositionibus peccatorum. Alii
 charitate se moveri putant, cum non aperiunt,
 & indicant peccatoribus periculosum statum
 in quo degunt, sub inani prætextu illos non
 constituendi in mala fide; etiam in casibus in
 quibus ignorantia non excusat, aut præsumi
 non debet. Tales charitatum species similes
 sunt charitati, quàm prætereundum posset Medi-
 cus, dans medicinam, cæteroqui optimam,
 ad petitionem infirmi, non considerans utrum
 in talibus circumstantiis possit esse causa mortis
 vel sanitatis: aut qui præscriberet unctiones,
 aut potiones dulces, dum æger indiget potio-
 nibus amaris, & sectionibus: aut denique qui
 nollet gravitatem, periculumque morbi ape-
 rire agroto, ut sibi & suis providere posset,
 ne scilicet eam aliquo modo conturbaret.

Vera Christiana charitas inquiri omnes mo-
 dos, omniaque remedia suavia & fortia, dul-
 cia & amara, quibus possit peccatorem è mi-
 sero statu peccati eripere; & quia juxta Apof-
 tolum, *patiens est & benigna*, magnam pa-
 tientiam benignitatemque erga pœnitentes, in
 animum Confessarii infundit.

carità, l'imporre penitente leggere sproportionate affatto ed
 a i peccati commessi, ed a i bisogni presenti del peccatore.
 Altra non scoprire a i peccatori il loro cattivo stato, sotto
 vani pretesti di non metterli in mala fede, anche ove l'igno-
 ranza è colpevole, ò non si deve presumere. Simili carità ras-
 somigliano a quella d'un Medico, il quale ò dassè la medicina,
 per altra ottima; alla requisizione d'ell'infermo, senza con-
 siderare se in quelle circostanze lo possa sanare, ò fare morire:
 ò che gli prescriveffe onzioni e pozioni dolci, quando egli hà

ti ne rice-
 verebbero
 i popoli?
 Ma è cosa
 così rara in
 hoggi la
 vera cari-
 tà fra i
 Ministri
 del sagra-
 mento del-
 la peniten-
 za che a
 pena se ne
 scorge l'ù-
 bra nella
 piu parte.
 Alcuni di
 essi stima-
 no carità
 dare l'as-
 soluzione
 a chiunque
 la doman-
 da, senza
 riflettere
 punto, se
 questa sia
 per dare
 vita ò mor-
 te, secondo
 la diversità
 delle dispo-
 sizioni de
 penitenti.
 Altri cre-
 dono eser-
 cizio di

bisogno de tagli e delle bevande amare : ò per fine , non gli volesse scoprire il suo grave pericolo , per dare scoto a suoi affari , col titolo di non conturbarlo. La vera carità Cristiana cerca tutti i mezzi soavi e forti , dolci & amari , con i quali posse ajutare i peccatori ad uscire dal miserabile stato del peccato. E come che la carità , secondo l'Apostolo , è paziente e benigna , ella inclina i Confessori ad una gran pazienza e benignità verso i penitenti.

Quest. 3. In quo consistunt boni mores Confessoris ?

Can. *Qui vult.*
De Pœnit.
dist. 6.

Resp. Per honos mores intelligitur vitæ sanctitas , ut enim inquit sanctus Augustinus relatus in Canone : *Sacerdos itaque cui omnis offertur peccator , ante quem statuitur omnis languor , in nullo eorum sit judicandus , quæ in alio judicare est promptus : Quod saltem intelligi debet de peccatis mortalibus.*

Joan. cap. 8.

Debet etiam Sacerdos vitam ducere adeo exemplarem , ut possit cum Christo Domino inimicis & adversantibus dicere , *Quis ex vobis arguet me de peccato ?*

Quest. 4. In quo consistit prudentia necessaria Confessoribus ?

Resp. Sanctus Franciscus Salesius , in suis ad Confessarios admonitionibus capite primo ait , Confessarium habere debere prudentiam Medici , quoniam peccata animæ morbi sunt , & spiritualia vulnera ; quare debet attentè perpendere pœnitentis dispositionem , ut eum possit curare.

Hæc autem prudentia in cognoscenda pœnitentis dispositione , & adhibendis remediis congruis , ut eum à peccato liberet , & ad eum perfectionis gradum perducatur , cujus ipse pœnitens est capax , in tribus præcipuè posita est.

S. Carol. Instruct. Confess.

Deve essere il Confessore

Prima in modo quo inducit pœnitentem , ut sincerè conscientiam suam aperiat , ideoque , ut ait sanctus Carolus in Instructionibus Confessariis datis : agere debet prudenter & interro-

De Sacram. Pœnit. Cap. XI. 171

gare diligenter pœnitentem, præsertim de his peccatis, quæ ordinaria sunt personis illius sortis & conditionis, & secundum hanc prudentiam cautè debet imprimis agere, quoties interrogat de peccatis carnis, de quibus nihil aliud scire debet, quàm peccati species, & circumstantias notabiliter aggravantes.

prudente, uzando particular diligentia in domandare di quei peccati, ne i quali gli huomini dello stato, nel quale è il pe-

nitente, sogliono per lo piu incorrere: e nelli peccati carnali, insieme con la prudenza, deve uzare molta cautela, in non cercar altro, quando haverà inteso la specie del peccato e le circostanze grandemente aggravanti.

Sanctus Franciscus Salesius in suis admonitionibus ad Confessores, capite primo egregiè prorsus explicat, qua ratione sit interrogandus pœnitens de peccatis carnalibus: *Si videas*, inquit, *pœnitentem* difficultate quadam laborare in detegendis turpibus his peccatis: Primùm leviora quæres, verbi gratia, si voluptatem perceperit aliquam in audiendis aliquibus, de iis rebus loquentibus; si turpes aliquas rerum habuerit cogitationes, & ita paulatim ab uno gradu ad alium procedendo, nimirum ab auditu ad cogitationes, à cogitationibus ad desideria, & à desiderijs ad actiones: & qua proportionem se detexerit, eum excitabit, ut ulterius pergat, his aut similibus verbis. Itanè verò pudent te bene confiteri? Crede mihi, non leve tibi beneficium à Deo conferri, agnosco pulsantem ad cor tuum Spiritum-sanctum, teque excitantem, ut bonam facias Confessionem? Macte animo, fili, audacter confitere peccata tua, ne sis anxius aut sollicitus, brevi non medium suscipies bonâ Confessione voluptatem; neque enim velles, pro rebus omnibus conscientiam tuam ab hoc onere non liberasse, magnam in hora mortis ex hac humili Confessione percipies consolationem, Deus bene-

dicat, juvetque cor tuum tam bene dispositum ad se ipsum accusandum: & ita suaviter urgebit pœnitentem, ut perfectam faciat Confessionem.

Hæc prudentia secundò consistit in discernendo, an pœnitentes verum peccatorum suorum dolorem habeant, differendo absolutionem iis qui nullum dant veri sincerique doloris supernaturalis signum. Ut enim ait sanctus Franciscus Salesius in suis Synodalibus constitutionibus: Cùm rectus clavium usus, Pœnitentiæ disciplinam conseruet, peccatorem à servitute eripiat, & ædificet Ecclesiam, quæ fidelis est clavium Cœli depositaria; nihil magis enervat Ecclesiasticam disciplinam, fovetque blandiùs peccatores in iniquitatibus suis, quàm abusus hujusmodi clavium, cùm Sacerdotes fervorem potiùs, quàm judicium more, sceleratâ prorsùs indulgentiâ, & imprudentiâ pœnitentes priùs absolvunt, quàm explorarint an absolutionis sint capaces.

De his adulatoribus, & imprudentibus loquens Divus Cyprianus, ait, eos in Ecclesiam inducere suavem & quandam crudelitatem, sub misericordiæ & pietatis nomine: & illa absolutio est, quæ ab eodem sancto Patre dicitur: *Irrita & falsa pax, periculosa danti- bus, & accipientibus nihil profutura: operiuntur morientium vulnera, & plaga lethalis contegitur.*

In sequentibus examinabimus, quibus casibus differenda aut neganda sit absolutio. Hæc prudentiâ utatur oportet, pro habenda resolutione multarum difficultatum, quarum decisiones non ita passim obvia reperiuntur. Item pro eligenda meliori ac tutiori sententiâ, quando adversantes sibi invicem opiniones occurrunt. Ait Gaspar Loartus, bonus ille

S. Cypr. Ser-
mone. De
Lapsis.

Jesuita quem jam laudavimus, in suis instructionibus Confessariis datis, capite primo.

Hæc etiam prudentia desideratur in Confessario, ut congrua pœnitentibus det consilia, pœnitentiasque imponat salutare pro gravitate, numero, & duratione peccatorum; quod quidem explicatur in Canone *Omnis utriusque sexus*: in quo Concilium generale Lateranense celebratum sub Innocentio tertio, præscribit omnibus Confessariis, modum quem servare debent, in administrando Pœnitentiæ Sacramento: *Sacerdos autem, inquit, sit discretus & cautus, ut more periti Medici, superinfundat vinum & oleum vulneribus sauciati, diligenter inquirens & peccatoris circumstantias & peccati; quibus prudenter intelligat, quale debeat ei consilium, & cujusmodi remedium adhibere, diversis experimentis utendo ad sanandum agrotum.*

Can. *Omnis*
De Pœnit. &
remiss.

Prudentia Confessoris adhuc multum necessaria est, in evitando ea quæ suæ famæ nocere possunt, aut minuere confidentiam, quam pœnitentes Confessoribus habent, vel etiam eos exponere in periculo peccandi.

Possidius Episcopus, in vita sancti Augustini, capite vigesimo-septimo ait: *Fœminarum Monasteria, non nisi urgentibus necessitatibus, visitabat. Servandum quoque in vita & moribus hominis Dei referebat, quod in institutis sanctæ memoria Ambrosii compererat; ut uxorem cuiquam nunquam posceret, neque militare volentem ad hoc commendaret, neque in sua Patria petitus, iret ad convivium; de singulis præstans causas: scilicet, nedum inter se conjugati casu jurgarent, ei maledicerent per quem conjuncti essent; & ne militia commendatus, suam culpam, malè agens, suffragatori tribueret; & ne per frequentiam*

*in Patria convivii constitutus, temperantia
amitteretur modus.*

S. Hieron. in
Epist. ad Ne-
potian,

Ideoque necesse est, ut Confessores singu-
lari prudentiâ vitent se negotiis secularibus
suorum pœnitentium implicare, & advertant
ad id quod dicit sanctus Hieronymus: *Facile
contemnitur Clericus, qui sæpè vocatus ad
prandium, non recusat.*

Tandem prudentia Confessoris debet mani-
festari in modo tractandi cum mulieribus.
*Sermo brevis, ait sanctus Augustinus, & ri-
gidus cum mulieribus habendus est; nec ta-
men quia sanctiores fuerint ideo minus caven-
da: quo enim sanctiores fuerint, eo magis alli-
ciunt, & sub pretextu blandi sermonis immis-
cet se viscus impiissima libidinis. Crede mihi,
Episcopus sum, Episcopo loquor, non mentior,
Cedros Libani, id est contemplationis altissi-
ma homines, & gregum arietes, id est, mag-
nos Prælatos Ecclesia, sub hac specie corruisse
reperi, de quorum casu non magis præsume-
bam, quàm Hieronymi & Ambrosii. Tandem
Concilium Toletanum primum anno 450. Ca-
none sexto, ait, puella familiaritatem non ha-
beat cum Confessore.*

*Quest. 5. In quo consistit patientia necessa-
ria Confessoribus?*

S. Carol. In-
struct. Con-
fess.

Siano pron-
ti a udir le
Confessione,
e si guardino
non solamen-
te, di man-
dar in die-
tro, per fug-
gire la fati-
ga, quelli

*Resp. Consistit primò, in modo facili &
blando, quo Confessarii recipere debent pœ-
nitentes, ut ait sanctus Carolus in Instruktionem
Confessorum: prompti facilesque esse debent
erga pœnitentes, qui confiteri volunt, ac ca-
vere debent, ne eos repellant, aut laborem fu-
gere videantur, & occasionem dent pœnitenti-
bus, suis vel dictis, vel factis, suspicandi, se
non libenter eos audire: sed contra eniti de-
bent, ut pœnitentes intelligant se sensibilem
consolationem, & singularem animi volupta-*

tem, tunc percipere, cum eos juvare, & animabus ipsorum opem afferre possint.

che vengono per confessarsi, ma ne

pur mostrino con cenno ò parole, di ascoltarli mal volentieri: anzi facciano sì che i loro penitenti sappino, che essi sentono consolazione e piacere de simili fatighe per beneficio loro.

Secundò consistit in sufferendo patienter eorum rusticos, & agrestes modos, ignorantiam & imbecillitatem: Mementote, inquit sanctus Franciscus Salesius loco supra citato, miseros pœnitentes in initio Confessionis suæ, vos statim Patres vocare: proindèque vos habere debere paternum erga illos affectum, eos summo cum amore complectendo, rudem illorum indolem, ignorantiam, imbecillitatem, tarditatem, aliasque imperfectiones patienti animo ita tolerando, ut nunquam fatigari videamini, in iis adjuvandis, quandiu aliqua in iis superest spes emendationis: Secundum illud Divi Bernardi dictum: Pastores non fortes, sed infirmos curare debent: Fortes enim ex seipsis satisfaciunt, infirmi verò, debilesque ferendi sunt. Quocirca sicut Filius prodigus, licet redierit omninò nudus, sordidus, & putridus à porcis, bonus tamen Pater eum amplectitur suaviter, osculatur, & præ gaudio lacrymatur, quia Pater ejus erat, & Patres erga suos liberos teneri esse solent.

Quæst. 6. In quo positus esse debet zelus, quem pro pœnitentium salute habere debent Confessarii?

Resp. Tribus potissimum zelum suum demonstrare debent. Primò in ardenti desiderio propriæ perfectionis, ut efficacius ad aliorum salutem procurandam incumbere possint.

Confessarius, inquit sanctus Carolus, in Instructionibus ad Confessores, qui vero animarum zelo ardet, easque ad Christianas virtutes promoverè studet, & iis salutaria tra-

S. Carol. Instruct. Confess.

Anzi il zelante Confess.

fore e desi-
deroso di a-
jurar l'ani-
me, e d'in-
dizzarle nel-
le virtù Crif-
tiane, e dar-
gli remedii
spirituali per
uscir dal pec-
cato, e inse-
gnarli a co-
noscere le af-
tutie del ne-
mico della
nostra salu-
te, e final-
mènte di spo-
gliare il pe-
nitente dall'
huomo vec-

chio e vestirlo del novo, e formare in esso un Cristiano per-
fetto; non si deve contentare di andar ad amministrare questo
Sacramento senza peccato mortale: mà conoscendo, che per i
sopradetti effetti importa molto praticar prima in se stesso
quel che desidera in altri, perche piu movono gli esempi che
le parole, ne si puo bene insegnar ad altri la virtù che non si
hà. Per tanto deve haver grandissimo desiderio di profetione
propria.

S. Leo. Epist.
30. ad Ra-
vennum A-
relarensis
Episc.

Secundò debent ostendere zelum in magno
veri rectique amore, quia ut ait sanctus Leo
Papa: *Verus recti amor in semetipso habet, &
Apostolicas auctoritates, & Canonicas sanc-
tiones.*

S. Aug. lib.
De Past. tom.
2.

Hic veritatis amor, debet ipsos impellere,
ut contentur Fidelium vitam præceptis Christi
conformem efficere sine ulla adulatione, me-
mores illius dicti sancti Augustini: *Quòd si fe-
cerimus, non verba Dei, non verba Christi
dicentes, sed nostra, erimus Pastores nosme-
tipos pascentes, non oves.*

Consistit etiam hic zelus in Christiana Spi-
ritus libertate quæ Confessores elevans super

De Sacram. Pœnit. Cap. XI. 177

omnes mundi promissiones, & ruinas, ipsos
monet ad unicè quærendum gloriam Dei & sa-
lurem animarum, & ita ad agendum fortiter.
Sì, ut ait sanctus Cyprianus: *Aperiendum vul-*
nus est & secundum: vociferetur & clamet
licet, & conqueratur ager impatiens per dolo-
rem; gratias aget postmodum, cum seiserit
sanitatem. Et ut ait Divus Augustinus: *Non*
audit Medicus ad voluntatem, sed audit ad
sanitatem. Et sanctus Hieronymus, *cum cle-*
menti crudelitate non parcat Medicus, ut par-
cat: savit, ut misereatur.

Sacerdos Dei, inquit sanctus Cyprianus:
Evangelium tenens, & Christi præcepta custo-
diens, occidi potest, vinci non potest. Cujus
quidem rationem affert Divus Augustinus his
verbis: *Non itaque calcatur ab hominibus*
qui patitur persecutionem: Sed qui persecutio-
nem timendo infatuatur. Calcari enim non
potest, nisi inferior; sed inferior non est, qui
quamvis corpore multa in terra sustineat, cor-
d' tamen fixus in celo est. Et qui veritatem
Evangelii minimè deserit, ut depravatis homi-
num moribus faveat.

Hæc certè Christiana constantia, & animi
imperterriti fortitudo verè Apostolica, confi-
derari potest tanquam una ex dotibus, quali-
tatibusque Confessario magis necessariis; cum
sive illa periculum sit ne in Pœnitentiæ Tri-
bunali plura fiant, pœnitentibus non minùs
quàm Confessario nociva; eò magis quod hu-
milis animi demissio, quam ut plurimum præ-
se ferunt pœnitentes, dum etiam se in Confes-
sarii probitate, charitatèque confidere testan-
tur, & affectuosæ supplicationes quibus uti
solent, multùm movent, & à justâ sententiâ
sensim decedere, eisque non ingrata dicere
suadent, & quasi cogunt Confessarium, quem

S. Cypri. serm. 4.
de Lapsis.

In Exposit. 28.
in Psalm. 21.

S. Hieron. E-
pist. 147. ad
Amandum
Presb. in fin.

Lib. 1. Epist.
3. ad Corne-
lium.

S. Aug. lib.
1. de Serm.
Dom. in moni-
te. cap. 6.

sola justitiæ, & obligationis Ministerii sui ratio potest stabilem, constantemque reddere, contra secretam & intimam propensionem, quæ nos in talibus circumstantiis, ad non displicendum impellit.

Sanctus Joannes Chrysoftomus, iis qui illum in similibus ad condescendum impellere fatagebant, constanter respondebat: *Cum ad Christi Tribunal judicandus astitero, non estis mihi præsto futuri, nec mihi quidquam profuturus est vester in me amor, in ratione quam tam formidoloso judici sum redditurus.*

S. Chrysoff.
Hom. 7. in
cap. 3. Ep. ad
Colloff.

Cardinalis
Denoff. In-
struct. Pastor.
pag. 12.

Questa fortezza confis-
te principal-
mente nell'
ammonire,
ove è il bi-
sogno, senza
alcun rispet-
to: nell'ado-
prare rime-
dii salute-
voli al peni-
tente ancor
che amari:
Nell'obliga-
re alle resti-
tuzioni della
robba e della
fama; alla
compensa-
zione de dâ-
ni fatti; alla
remozione
dele cose
che lo costi-

tuiscono nell'occasione che al peccatore fossero utili ò necessa-
rie, quanto sono all'huomo l'occhio, la mano, ed il piede,

Hanc animi constantiam seu fortitudinem, in praxim deduci optat Cardinalis Denoff, in admonitionibus necessariis pœnitentibus, sine humano respectu faciendis: ut etiam in eligendis salutaribus animæ remediis, etiamsi amara quandoque videantur: Dum præterea necesse est obligare pœnitentes ad restitutionem bonorum, vel etiam famæ, ad damnorum compensationem, ad renunciandum in his rebus vel personis, quæ occasionem peccati proximam constituunt, etiamsi ita sint utiles vel necessariae peccatori, ut oculus, manus, & pes, juxta Salvatoris doctrinam. Dum etiam imponendæ sunt Pœnitentiæ convenientes juxta Ecclesiæ mentem.

Dum autem Confessarii in hac animi constantia deficiunt, id oritur ex desiderio quod habent hominibus placendi, quod desiderium si evelli posset, & eradicari à corde Ministrorum Ecclesiæ, mundus, juxta sanctum Chrysoftomum, à vitiis purgaretur: *Tolle, inquit, hoc vitium à Clero, ne velint hominibus placere, & omnia vitia resecantur.*

De Sacram. Pœnit. Cap. XI. 179

secondo la dottrina di Giesu-Cristo. E nell'imporre penitenze convenienti, e conformi, alla mente della Chiesa. Il difetto di tale vigorosa condotta ne Confessori, procede dal desiderio che hanno di piacere a gli huomini, il quale se si potesse fradicare dà i cuori de Ministri della Chiesa, il mondo, secondo san Crisostomo, sarebbe purgato da vizii.

Quæst. 7. Licet-ne Confessario aliquibus in casibus confessionem revelare ad salutem pœnitentis procurandam?

Resp. Huic difficultati respondet Divus Thomas cum ait: *Respondeo dicendum, quòd in nullo casu licet revelare Confessionem, nec verbo, nec factò, nec nutu, nec aliquo signo licet facere; quia est sacrilegium. Nam ita est in Sacramentis nova Legis, quod efficiunt quod figurant: effectus autem Pœnitentia est occultatio peccatorum ab oculis Dei viventis; & hac occultatio significatur per secretum Confessionis, & ideo sicut prophanaret Sacramentum, qui conficeret Corpus & sanguinem Christi de alio quàm de pane & vino; ita esset revelans sacrilegus.*

Et Canone Omnis utriusque sexus Concilii generalis Lateranensis dicitur: *Quoniam qui peccatum in pœnitentialem iudicio sibi detectum præsumpserit revelare, non solum à Sacerdotali Officio deponendum decernimus, verùm etiam ad agendum perpetuam Pœnitentiam in arctum Monasterium detrudendum.* Idem decreverat sanctus Gregorius ut habetur in Canone Sacerdos. De Pœnitentia, dist. 6.

Quæst. 8. Potest-ne Confessarius cum licentia pœnitentis, ea declarare, quæ in Confessione percepit?

Resp. Certum est eum posse, cujus rationem affert Divus Thomas, dum ait, *Respondeo dicendum quòd duo sunt propter quæ Sacerdos dicitur peccatum occultare. Primum & princi-*

S. Th. quodlib. 1. art. 16.

Cap. Omnia. De Pœnit. & remiss.

S. Tho. in 4. sent. dist. 21. q. 3. art. 2. in corp.

paliter quia ipsa occultatio est de essentia Sacramenti, in quantum scit illud ut Deus, cujus vicem gerit ad Confessionem. Alio modo propter scandalum vitandum: potest autem pœnitens facere ut illud quod Sacerdos sciebat ut Deus, sciat etiam ut homo: quod facit dum licentiat eum ad dicendum; & idè si dicat, non frangit sigillum Confessionis. Tamen debet cavere scandalum dicendo, ne fractor sigilli prædicti reputetur.

Quæst. 9. Violaret-ne Confessarius secretum Confessionis, qui adduceret eam, quæ ad venerem incitata fuit in Confessione, ad detegendum Episcopo abominabilem illum Confessorem; aut saltem ad permittendum, ut Episcopo, aut Inquisitoribus derogatur à Confessore, si pœnitens vel non posset, vel præ pudore non vellet?

Resp. Certum est, quod non violaret secretum, quoniam Confessarius potest, ut præcedenti quæstione diximus, cum licentia pœnitentis, ea declarare, quæ in Confessione dicta sunt, & in præsentī casu, ac quæstione, Confessarius omninò strictèque tenetur, eam monere, quæ in Confessione sollicitata fuit, eam teneri Episcopo vel Inquisitoribus denunciare Confessorem, à quo fuit sollicitata. Quod verbis expressis declaratum est in Bulla trigesima-quarta Gregorii decimi-quinti.

Contra illos qui personas, quæcumque illa sint, ad inhonesta sive inter se, sive cum aliis quomodolibet perpetranda, in actu Sacramentalis Confessionis, sive ante, vel post immediatè, seu occasione vel pretextu Confessionis hujusmodi, etiam ipsa Confessione non secuta, sive extra occasionem Confessionis in Confessionario, aut in loco quocumque ubi Confessiones Sacramentales audiantur, seu ad

Bulla 34.
Greg. XV.
Videatur
Bulla integra in fine
hujus Tomi
42

De Sacram. Pœnit. Cap. XI. 181

Confessionem audiendam electo, simulantibus ibidem Confessiones audire, sollicitare vel provocare tentaverint, aut cum eis illicitos & inhonestos sermones, sive tractatus habuerint, mandantes omnibus Confessariis, ut suos pœnitentes, quos noverint fuisse ab aliis ut supra sollicitatos, moneant de obligatione denuntiandi sollicitantes, seu ut præfertur tractantes, Inquisitoribus seu locorum Ordinariis prædictis. Quod si hoc Officium prætermiserint, vel pœnitentes docuerint non teneri ad denuntiandum Confessarios sollicitantes, seu tractantes ut supra: iidem locorum Ordinarii & Inquisitores illos pro modo culpa punire non negligant.

Quæst. 10. Inventum-ne est & excogitatum aliquod effugium, ad declinandum Pontificiæ authoritatis pondus?

Resp. Laxiores Casuistæ nonnulli docuerunt, quod Confessarius, qui in Sacramentali Confessione tribuit pœnitenti Chartam postea legendam, in qua ad venerem incitat, non censetur sollicitasse in Confessione, ac proinde non est denuntiandus. Et hæc propositio damnata fuit ab Alexandro Papa septimo. Alia verò propositio huic similis quæ damnata etiam fuit ab Alexandro septimo est: *Modus evadendi obligationem denuntiandæ sollicitationis est, si sollicitatus confiteatur cum sollicitante; hic potest ipsum absolvere absque anere denuntiandi.* Quæ propositiones non solum damnatæ sunt, sed præterea prohibitum fuit sub pœna Casus reservati soli summo Pontifici, ne quis eas doceat, vel sustineat. Videatur Tom. 6. Tractatu 7. capite 3. quæst. 13.

Quæst. 11. Est ne necesse, ut Confessarius fugiat avaritiæ notam?

Decretum
Alexand. VII.
adversus laxas
Casuistarum opinio-
nes 24. Sept.
1665.

S. Carol. In-
struct. Con-
fess.

Perche sia piu libero il Confessore a fare gl'officii che deve col penitente, & habbia con esso piu autorità in tutte le cose che gl'ordinarà per la salute d'esso, fugga non solo ogni avarizia, mà anco ogni sospitione d'essa. Particolarmente non domandi, ne pur con segni, denari ò altra cosa nelle Confessioni per occasione d'esse; anzi non solo con le parole, mà piu ancora con gli fatti, dia ogni testimoniao d'abhor-

rire simili cose. Ingiungendo penitenza al penitente di far dir Messe, non l'applichi diretta, ne indirettamente, ne a se, ne alla sua Chiesa ò Monasterio. Il medesimo servi nelle satisfazioni che gli occorrerà far fare per occasioni di debiti incerti, per commutatione de voti, ò simili altre cose. Ne meno pigli denari ò altre cose da restituire, eccetto se la necessità, per non scoprire il penitente, lo ricercasse; & in tal caso procuri una poliza di ricevuta da colui a chi haverà fatta la resti-

Resp. Omnino necesse est, ut ostendit pluribus in locis sanctus Carolus, & præsertim Actorum parte quarta in Instructionibus ad Confessarios, his verbis, Confessarium ut liber sit, suoque erga penitentem munere fungatur, & majorem habeat auctoritatem, præcipiendi ea quæ salutis sunt necessaria, ab omni non modo avaritia immunem esse debere, verum etiam cavere vel minimam ejus suspitionem, & imprimis ne per signum quidem, pecuniam desiderare, aut quamcumque aliam rem in Confessione quærere, aut ejus occasione; verum etiam declarare debet quantum potest verbis non modo, sed & gestis se à talibus rebus abhorre.

Quare vult idem sanctus Carolus, quod si Confessarius decernat loco Pœnitentiæ Missas celebrandas, Confessarius non debet tales Missas sibi, vel Ecclesiæ suæ, vel Monasterio directè vel indirectè dicendas tribuere.

Eodem modo, addit, se gerere debet, ubi præcipiendæ sunt satisfactiones pro debitis incertis, pro votis mutandis, & similibus, neque pecunias, aut alias res restituendas accipere debet, nisi necessarium planè fuerit, id agere, ne pœnitens detegatur & in tali casu schedulam receptionis ab eo petat, cui res eas restituerit, ut eam schedulam pœnitenti possit reddere. Denique ita se gerere debet ut ab omni specie, & avaritiæ umbra, videatur alienus.

auzione, e la consegna al penitente; & in tutto proceda di maniera che fugga ogni ombra & apparenza d'avaritia,

Quest. 12. In quo consistit Charitas, seu benignitas, quam Ecclesiæ Canones, & sancti Patres identidem inculcant Confessariis?

Resp. Hæc benignitas ostendi debet in modo charitate pleno recipiendi pœnitentem, cui testari debet Confessarius ingens ejus salutis desiderium, simulque manifestare se paratum esse omnia planè tentare, ut spirituali ejus morbo medeatur, & præcipuè cavere debet, ne exhibeat pœnitenti se ægrè eum audire in Confessione. Nam, ut ait sanctus Ambrosius, *quemadmodum se tibi curandum præbeat, quem fastidio habeas? Qui contemptui se, non compassioni medico suo putet futurum?* Confessarius pœnitenti viscera misericordiæ debet ostendere, nec quidquam negligere quod eum à peccato revocare possit, & ad Deum verâ animi contritione & vitæ mutatione conducere.

Debet etiam sapienter cum summa suavitate temperare remedia pœnitenti applicanda, & necessarias correptiones laudibus intermissis, ut facilius se in ejus animum insinuet: imitari debet *Sapientes Medicos*, qui ut ait sanctus Augustinus, *si quando usus poposcerit austeriora medicamenta agris offerunt mortalibus, ne ager utilitatem præ austeritate refugiat, ora ac summitates poculi, quo remedium porrigunt, melle circumliniunt.*

Plerumque, inquit sanctus Gregorius, *uti- lius corripimus si correptionibus quadam laudum fomenta misceamus. Inferenda namque sunt illis aut alia bona qua in ipsis sunt, aut dicendum certè qua poterant esse, si non sunt: & tunc demùm ressecanda sunt mala qua nobis displicent, cum priùs ad audiendum eorum placabilem mentem fecerint præmissa bona qua*

S. Ambr. De Pœnit. lib. 14. cap. 14.

S. Aug. in Prolog. in Psalmos.

S. Greg. Past. P. 3. cap. 18.

placent. Amaro pigmentorum poculo, mellis dulcedo adjungitur: ne ea qua salutis profutura est, in ipso gustu aspera amaritudo sentiatur: & dum gustus per dulcedinem fallitur, humor mortiferus per amaritudinem vacuatur. Ipsa ergo invectionis exordia permixta sunt laude temperanda, ut dum admittunt favores quos diligunt, etiam correptiones recipiant quas oderunt.

Sub specie tamen benignitatis, cavere debet Confessarius, ne cum poenitentibus eò crudelius agat, quo videtur blandius ipsos excipere, nec imitari debet eos, *Qui pulvillos*, ut loquitur Propheta, *sub omni cubito manus ponunt.*

S. Greg. Pastor. lib. 2. cap. 8.

Nam ut ait sanctus Gregorius, *Pulvillos quippe sub omni cubito manus ponere, est cadentes à sua rectitudine animas, atque in hujus mundi se dilectione reclinantes, blandâ adulatione refovere; quasi enim Pulvillo cubitum, vel cervicalibus caput jacentis excipitur, cum correptionis duritia peccanti subtrahitur, eique mollities favoris adhibetur: ut in errore molliter jaceat, quem nulla asperitas contraditionis pulsat. Enimverò tunc in ea profunda, sed falsa pace perseverant de qua loquens Jeremias ait, *Pax, Pax, & non erat Pax.**

Jerem. cap. 7.

S. Prosp. de vita Act. Sacerdotis. lib. 2. cap. 7.

In Epist. per aniv. prov. refertur.

Itaque Confessarius, ut vera cum benignitate poenitentes suos excipiat, his Divi Prosp. verbi debet attendere. *Cum verò nobis, Fratres, quilibet peccata sua tanquam medicis vulnera quibus urgentur, aperiunt, operam dare debemus, ut quantocius ad sanitatem Deo authore perveniant; ne in pejus dissimulatâ curatione proficiant.*

Qua est ista, inquit Hormisdas Papa, inimica benignitas, palpare crimina, & vulnere

va eorum usque ad diem iudicii incurata
servare?

in Can. Si quis. dist. 50.

Qui vitiiis nutriendis parcat, inquit sanctus Augustinus relatus in Canone, ne contristet peccantium voluntatem, tam non est misericors, quàm qui non vult cultrum rapere puero ne audiat plorantem, & non timet ne vulneratum doleat vel extinctum.

S. Aug. ad Loth. refer- tur in Can. Qui vitiiis. 232. quest. 5.

Lethargici, inquit idem Divus Augustinus, excitantur, phrenetici ligantur, & tamen utrique amantur.

S. Aug. in Psalm. 34. p. 2.

Hæc falsa suavitas ita perniciosa visa est sancto Thomæ de Villanova, ut dixerit: Quid enim Ecclesiam Domini hodie perdit, nisi Confessorum & Pastorum blandiens adulatio, deliniens demulcensque assentatio?

In Serm. Fers. 6. post Do- min. 4. qua- drag.

C A P U T XII.

De dilatione aut negatione absolutionis.

Quest. I. **Q**UIBUS præsertim in casibus Confessarius absolutionem, vel omninò denegare debet, vel ad tempus dif- ferre?

Resp. Optimè quidem & solidissimè expli- cantur ab Eminentissimo Cardinali Grimaldi Aquensium Archiepiscopo, in suo Mandato Synodico, quod tanquam regulam Confessa- riis suæ Diœcesis proposuit.

Casus Ordinarii in quibus Confessarii abso- lutionem differre vel negare debent: Sacræ Scripturæ, Conciliorum, Summorum Ponti- ficum, sanctorum Patrum, & aliorum sancto- rum Doctorum testimoniis confirmati.

Per Eminentissimum Cardinalem Grimaldi, Aquensem Archiepiscopum.